

Сімакова С. І.

аспірантка,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТУ

В умовах сучасних викликів та суспільних перетворень особливо гостро постає проблема якісної професійної підготовки майбутніх фахівців. Стрімке підвищення конкуренції як на внутрішньому так і на зовнішньому ринку праці обумовлює визначення якісно нових вимог, що висувуються до особистості майбутнього педагога. Так, суспільні виклики часу вимагають від педагога здатності до швидкої адаптації в нових соціокультурних умовах, прийняття нестандартних рішень, безперервного професійного зростання, творчого підходу до професійної діяльності. Зважаючи на це, вагоме значення належить створенню у закладі вищої освіти сприятливих умов для забезпечення розвитку творчої індивідуальності майбутнього фахівця музичного мистецтва.

Дослідженню проблематики творчої індивідуальності приділено особливу увагу сучасних учених. Праці Л. Бірюкової, В. Гальченко, А. Грітченко, Л. Іщенко, О. Музики, І. Топчієвої висвітлюють ключові аспекти розвитку творчої індивідуальності майбутніх фахівців різних галузей. Наукові розвідки О. Антонової, С. Алексеевої, А. Білинського, М. Братко, О. Гори, Н. Лобач, М. Повідайчика, А. Смолюка, Н. Сороки, Н. Ткачук та ін. присвячено характеристиці феномену освітнього середовища як провідного чинника розвитку особистості.

Звернення до аналізу ключових понять дослідження вимагає опрацювання психолого-педагогічних словникових джерел. Так, згідно зі словником психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості *творчість* є особливою діяльністю, результатом якої є оригінальні, досконалі, об'єктивно й суб'єктивно нові, суспільно й особистісно значущі, духовні та матеріальні цінності [4, с. 356-357]. *Індивідуальність* визначається у якості погляду на особистість із середини, з точки зору її внутрішнього світу. Самобутність, оригінальність, неповторність індивідуальності обдарованих та талановитих особистостей є джерелом їх унікальної, неповторної творчості, саме тому її потрібно поважати й культивувати всіма засобами психології й педагогіки [4, с. 102-103].

За твердженням С. Сисоевої, кожна людина є неповторною індивідуальністю, саме тому для неї характерним є власний унікальний набір творчих якостей, рівень їх розвиненості, що й буде визначати рівень творчих досягнень та можливостей конкретної людини. Учена наголошує на тому, що творчі можливості індивідуальності реалізуються й розвиваються у творчості [5, с. 142].

Таким чином, спираючись на вищезазначене *творчу індивідуальність майбутніх фахівців музичного мистецтва* розуміємо як синтез унікальних та неповторних творчих якостей та властивостей особистості майбутніх педагогів-музикантів, наявних у них мотивів, прагнень, інтересів до перетворення оточуючої дійсності, що реалізуються у провадженні активної творчої діяльності, безперервного творчого зростання та самовдосконалення.

Освітнє середовище університету в контексті нашого дослідження розглядається у якості відповідним чином узгодженої системи чинників та умов формування особистості, що виникають в освітньому процесі та здійснюють відповідний вплив на формування особистості здобувача як майбутнього фахівця, та поряд із тим, сприяють реалізації його особистісного й творчого потенціалу з метою успішного здійснення майбутньої професійної діяльності.

Ми погоджуємося з позицією М. Братко, яка зазначає, що в якості «чинника впливу» на особистість суб'єкта освіти можна розглядати будь-яку з умов або будь-який ресурс

освітнього середовища. Цілеспрямовано здійснюючи їх можна чинити опосередкований вплив на всі складові освітнього процесу та поряд із тим, на особистість випускника-фахівця [1, с. 15].

У визначенні функцій освітнього середовища спираємося на розподіл функцій запропонований у працях Б. Кремінського, який зазначає, що освітнє середовище: 1) має формувати обстановку затребуваності, престижності знань, створювати навчальну мотивацію, бути спрямованим на формування пізнавальних інтересів тощо; 2) має забезпечувати можливість оволодіння знаннями відповідно до пізнавальних потреб й інтересів молодих людей; 3) має забезпечувати молодим людям можливість самореалізації, а отже, можливість проявити себе, плідно застосувати на практиці набуті знання, вміння, можливість розвивати власні здібності тощо; 4) має забезпечувати молодим людям сучасні умови навчання, а отже, навчальний процес має бути забезпечений сучасними лабораторними приладами, устаткуванням, інструментами, наочними й методичними посібниками, підручниками, засобами навчання, а саме процес навчання має передбачати можливість використання сучасної техніки й сучасних інформаційно-комунікаційних технологій тощо [2, с. 105].

Ю. Мировською наголошується на вагомості творчого характеру середовища закладу вищої освіти, що забезпечується «системою умов у освітньому закладі, прагненням педагогів, які повинні сприяти якомога повнішому розкриттю здібностей, інтересів, нахилів студентів, спричиняти до саморозвитку, самореалізації особистості, передбачати розвиток умінь, творчої активності, ініціативи» [3].

На нашу думку, успішність розвитку творчої особистості майбутніх фахівців музичного мистецтва, спрямування її до самореалізації та самовдосконалення в умовах творчого освітнього середовища забезпечується через дотримання низки умов та урахування певних чинників. Зокрема, вагомого значення набувають: – вплив особистості викладача на особистісне та професійне становлення здобувача вищої освіти, завдання якого полягає у забезпеченні ефективного процесу оволодіння майбутніми фахівцями новими знаннями та шляхами їх самостійного набуття; забезпеченні формування їх дослідницьких та творчих умінь й навичок через заохочення та підтримку їх самостійності та ініціативності в освітньому процесі; підвищенні їх мотивації до здійснення творчої діяльності; стимулювання їх до професійного зростання; – організація творчої педагогічної взаємодії та співтворчості, що ґрунтується на суб'єкт-суб'єктній взаємодії викладача та здобувача вищої освіти шляхом забезпечення спільного наукового пошуку, рівноправності у здійсненні творчої діяльності, що стимулює активність та ініціативність здобувача, стає мотиваційним чинником професійної самореалізації та самовдосконалення; – створення сприятливої атмосфери для розвитку творчого потенціалу особистості через впровадження в освітній процес активних та інтерактивних форм та інноваційних технологій навчання, підвищення творчої мотивації здобувачів шляхом забезпечення функціонування творчих та наукових гуртків, центрів та клубів, проведення мистецьких заходів, семінарів, конференцій на регіональному, всеукраїнському та міжнародному рівні; – створення стійкого морально-психологічного клімату освітнього середовища стає показником продуктивності освітнього процесу, що виокремлюється характером міжсуб'єктних відносин, ступенем усвідомленості себе у якості частини колективу, що охоплена спільною діяльністю, інтересами та цінностями; – демократизація освітнього процесу передбачає звернення до особистості здобувача, урахування його професійних й особистісних інтересів, налагодження партнерських відносин, співробітництва між усіма учасниками освітнього процесу, розширення їх творчої свободи, сприяння творчій самореалізації й самовираженню, розвиток професійних якостей та здібностей; – творчий підхід, активність, ініціативність у розв'язанні навчальних і професійних завдань сприяють мобілізації потенційних можливостей особистості, стимулюванню творчої ініціативності і самостійності кожного учасника освітнього процесу. Творча активність майбутніх педагогів виявляється в освітньому середовищі за умови його

насичення пізнавальними й творчими стимулами, забезпечення різноманітності видів діяльності, моделювання у навчальному процесі ситуацій успіху.

Отже, здійснене дослідження свідчить про актуальність проблеми розвитку творчої особистості майбутнього фахівця музичного мистецтва в умовах освітнього середовища університету. Створення творчого освітнього середовища забезпечує не тільки реалізацію творчого потенціалу особистості, а й спрямовує особистість до подальшого творчого саморозвитку та самовдосконалення.

Список використаних джерел

1. Братко М. Освітнє середовище вищого навчального закладу: функціональний аспект. Педагогічний процес: теорія і практика. 2015. № 1-2. С. 11–18.
2. Кременський Б. Функції освітнього середовища з точки зору створення умов для роботи з обдарованою молоддю. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2016. № 53. С. 102–108.
3. Мирівська Ю. Створення творчого середовища як умова мотивації до формування художньо-комунікативних умінь майбутніх учителів музики і хореографії. Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. 2013. Ч. 1, № 8. С. 214–220.
4. Рибалка В. Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості: термінол. слов. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 424 с.
5. Сисоева С. Основи педагогічної творчості. Київ : Міленіум, 2006. 346 с.

Соколов Ю. В.

канд. пед. наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Монько Р. М.

канд. пед. наук, викладач,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПІД ЧАС ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ ВИРОБІВ МАЙБУТНІМИ УЧИТЕЛЯМИ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ НА ЛАЗЕРНО- ГРАВІРУВАЛЬНОМУ ВЕРСТАТІ

Пріоритетними напрямками підготовки майбутнього учителя трудового навчання є опрацювання значного обсягу інформації у сфері інформаційно-комунікаційних технологій та оволодівати вміннями і навичками роботи на верстатах з ЧПУ.

Проблемам використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки фахівця присвячено дослідження В. Ю. Бикова, Р. С. Гуревича, А.М. Гуржія, А.Л. Денисової, М.І. Жалдака, Ю.О. Жука, Л.А. Карташової, І.М. Козловської, Л.Л. Коношевського, Е.І. Кузнецова, В.М. Монахова, Ю.С. Рамського, В.Г. Розумовського, М.І. Сметанського, Г.С. Тарасенко, О.В. Шестопалюка, М.С. Яшанова та інших.

Застосування ІКТ особливо актуальне на етапі проектування майбутнього виробу спеціалізованими програмними засобами САД систем, як одного із етапів виконання навчальних проєктів, що дасть змогу студентам швидко та якісно оволодіти сучасними знаннями новітніх досягнень, навиками самостійної практичної діяльності для творчого вирішення складних виробничих завдань з проектування виробів, дизайну середовищ, підвищувати свій професійний рівень конструкторсько-технологічної діяльності [2].

Впровадження ІКТ в навчально-виховний процес дає можливість досягати студентами швидкого та якісного результату в розробці конструкцій, наочності та робочих кресленнях виробів.

Кваліфікація вчителя трудового навчання є першочерговим пріоритетом для якісного навчання учнів, оскільки саме рівень теоретичних знань і практичних умінь учителя може